

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

Lausuntopyyntö 12.10.2015

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2016, KOSKIEN ERITYISESTI OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN TOIMIALAA

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan sivistys- ja tiedejaostolle ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

SAMOK keskittyy lausunnossaan ensisijaisesti ammattikorkeakoulujen rahoitukseen liittyviin seikkoihin. Esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 2016 on määrätty ammattikorkeakoulujen rahoitukseksi yhteensä 857 774 000 euroa, joka on noin 4 013 000 euroa vähemmän kuin vuoden 2015 talousarviossa on esitetty. Tämän lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriöstä on saapunut esitys, jonka mukaan ammattikorkeakoulujen rahoituksen sitominen indeksiin jäädytettäisiin vuosiksi 2016–2019, jonka arvioidut vaikutukset neljän vuoden aikana ovat noin 54 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi valtioneuvosto esittää vuonna 2016 toteutettavaksi pysyvän 25 miljoonan euron menosäästön. Toimenpiteiden yhteenlasketut vaikutukset kohoavat kymmeniin miljooniin euroihin.

Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen lisäksi rahoitusta saadaan TKI-rahoituksen kautta. Kuitenkin valtion talousarvioesityksessä esitetään leikkauksia myös julkiseen TKI-rahoitukseen, joka tulee vaikuttamaan myös ammattikorkeakouluille ohjautuviin resursseihin. Vuoden 2015 alusta voimaan tulleeseen, uuteen ammattikorkeakoululakiin on lisätty yhdeksi ammattikorkeakoulujen perustehtäväksi innovaatiotoiminta. Tämän tehtävän lisääminen ei näy kuitenkaan vuoden 2016 rahoituksessa ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen vahvistumisena tai innovaatiotoimintaan kohdentuvina TKI- rahoituksen instrumentteina. Hallitusohjelmassa toivotaan tutkimustoiminnan kaupallistamiseen uutta pontta. Kuitenkin on erittäin haastavaa kehittää elinkeinoelämää

kiinnostavia tutkimushankkeita, mikäli rahoituksen matala taso pakottaa karsimaan kehittämistoimintaa.

SAMOK on erittäin huolestunut toimintaedellytysten turvaamisesta ja pitkäjänteisen kehittämistyön mahdollisuuksista ammattikorkeakouluissa. Edellisen hallituskauden aikana ammattikorkeakoulusektorille on kohdistunut jo noin 20 % leikkaukset, jotka ovat tarkoittaneet yli 800 henkilön irtisanomisia. Tämän lisäksi supistunutta taloutta on korjattu eläköitymisten ja määräaikaisten työsopimusten päättämisten kautta. On selvää, että ammattikorkeakouluissa eletään jo nyt erittäin niukoilla resursseilla.

Lisäksi SAMOK haluaa esittää huolensa opetus- ja kulttuuriministeriön ohjausvaikutuksen heikkenemisestä leikkausten myötä. Kun kokonaisuutena ammattikorkeakouluille varattu rahoitus vähenee, tarkoittaa se luonnollisesti myös sitä, että ammattikorkeakoulut eivät pysty nostamaan omaa rahoitustaan parantamalla suoritustaan rahoitusmallin mukaisilla mittareilla. Vaikka on toki totta, että suoriutumalla hyvin mittareilla pystyy parantamaan suhteellista rahoitusosuuttaan, ei tällaisessa tilanteessa yhdelläkään ammattikorkeakoululla ole todellisia mahdollisuuksia lisätä rahoitustaan parantamalla suoriutumistaan. Tämä antaa ristiriitaisen kuvan valtion mahdollisuuksista aidosti ohjata toimintaa rahoitusmallin kautta.

SAMOK ei näe esitettyjä leikkauksia perusteltuina. On naiivia olettaa, että ammattikorkeakouluissa olisi niin runsaasti hallintohenkilökuntaa, että nyt esitetyt leikkaukset rahoitukseen eivät tulisi kohdistumaan myös opetukseen ja kehittämistoimintaan. Ammattikorkeakouluopetus on opiskelijakeskeistä, joka tarkoittaa sitä että laadukas opetus vaatii myös paljon panostusta opetushenkilökunnalta. Useilla aloilla henkilökohtainen opetus on ainoa tapa varmistaa opetuksen laatu ja esimerkiksi riittävä potilasturvallisuus. Tekemällä esitetyt leikkaukset, on otettava vastuu myös näiden leikkausten seurauksena tapahtuvasta laadun heikkenemisestä. Kaunis tavoite Suomesta maailman osaavimpana kansana näyttää yhä kaukaisemmalta niin kauan, kun tätä

tavoitetta pyritään saavuttamaan leikkaamalla koulutukseen suunnattuja resursseja.

SUOMEN OPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Joonas Peltonen
puheenjohtaja

Jani Hyppänen
pääsihteeri

Lisätietoja

asiantuntija Anni Vesa,
050 389 1014, etunimi.sukunimi@samok.fi